

W sprawie wydania „Słownika technicznego“.

Brak słownika technicznego, obejmującego wszystkie działy techniki, daje się odczuwać na każdym kroku i utrudnia rozwój wiedzy technicznej.

Trudności, jakie to wydawnictwo doznaje, są przeważnie dwojakie: po pierwsze, zebranie i opracowanie całego materiału, po drugie, koszta wydawnictwa.

Co się tyczy zebrania materiału, wypisałem przedewszystkiem ten materiał, który dotychczas został wydany a mianowicie z ogólnych słowników:

1) Linde J. Słownik języka polskiego Warszawa 1807.

2) Trojanowski. Słownik niemiecko-polski. Poznań 1844.

3) Booch Arkossy. Słownik p. n. Lipsk 1864, wreszcie

4) Konarski i Inländer. Słownik języka n. i p. Wiedeń 1907.

Ze słowników ściśle technicznych wyszły po sobie chronologicznie:

1. Podczaszyński K. Nomenklatura architektoniczna. Warszawa 1854.

2. Łabęcki H. Słownik górniczy. Warszawa 1868.

3. Kunicki M. Słownik techniczny polsko-rosyjski. Warszawa 1870.

4. W r. 1879 wychodzą „Materiały do słownika technicznego“ jako dodatek do organu Tow. politechnicznego we Lwowie do 1886 r.

5. Prawie równocześnie wydaje Tow. tech. krakowskie „Materiały do słownika“, jako dodatek do Czołsoipsma od 1882 do 1886 r.

6. Kempieński. Słownik kolejowy. Warszawa 1880.

7. Słownik kolejowy wydany nakładem Tow. polit. Lwów 1884.

8. Bruchnalski. Terminologia kłodkarska. Kraków 1885.

9. Żebrowskiego. Słownik wyrazów budowniczych nakładem Akad. Umiejęt. Kraków 1883.

10. Słownictwo polskie górnictwa. Gorlice 1885.

11. Przyszychowski. Słownik terminów garbarskich. Warszawa 1895.

12. Darowski i Kempieński. Słownik kolejowy Lwów 1889.

13. Znatowicz B. Polskie słownictwo chemiczne. Warszawa 1900.

14. Słownik wyrazów technicznych dla rzemieślników. Tow. polit. Lwów 1902.

15. Polskie słownictwo chemiczne uchwalone p. Akad. Umiejęt. Kraków 1902.

16. Wawrykiewicz. Słowniczek mierniczy. Warszawa 1903.

17. Spis wyrazów z budownictwa (dla technika) Kraków 1903.

18. Trojanowski. Słownik przedsiębiorczy. Warszawa 1905.

19. Projekt słownictwa chemii organicznej p. Akadem. Umiejęt. Kraków 1907.

20. Słownik chemiczny. Warszawa 1907.

21. Słownik techniczny „Technika“ (autografia) Warszawa 1909.

Z czasopism technicznych należy wymienić:

Architekt, Kraków 1900. Czasopismo techniczne, Lwów 1883. Czas. tech. Kraków 1880. Dźwignia Lwów 1877—1882. Inżynierya i Budownictwo, Warszawa 1879—1884 wreszcie Przegląd techniczny, Warszawa od r. 1875.

Z dzieł zawodowych przytaczam alfabetycznie:

Bisanz (budow.), Bodaszewski (bud. wodne), Bykowski (Techn. mech.), Blaut (Melioracje wodne), Dziakiewicz (miern.), Ehrenfeucht (miern.), Franke (mechanika i Przewodnik maszynistów), Gostkowski (teorya ruchu kolejowego), Heilpern (murarstwo), Kucharzewski i Kluger (Hydraulika), Łaska-Widł. (miern.), Pietraszek (Przewodn. maszynistów i Żniwiarka), Rudzki (fizyka ziemi), Rychter (roboty wodne), Słucki (Badanie maszyn i kołków), Stadtmüller (konstruk. maszyn), Skibiński (budowa dróg, połączenie torów, teorya nawierzchni i tyczenie tras), Technik (Hütte), Thullie (statyka, teorya i budowa mostów), Widł. (miernictwo).

Powyżej wymienione słowniki, czasopisma i dzieła zostały o ile możności w mojej pracy zużytkowane. Oprócz tego wyjąłem wyrazy niemieckie z trzech dzieł: Handbuch der Ingenieurwissenschaften 2 Aufl. Luegara Lexikon d. gesamten Technik 1907 i Tollhausena Technologisches Wörterbuch 1902.

Ostatnie dzieło zawierające przeszło 60 tysięcy słów, stanowiło podstawowy materiał do dalszego opracowania, a te wyrazy rozdzieliłem między znane mi wybitne osobistości, a to P. P. profesorów politechniki lwowskiej, profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i profesorów szkoły przemysłowej w Krakowie.

Dział elektrotechniki przyjęła Sekcja elektrotechniczna Tow. politechnicznego a dział drukarstwa opracował W. Anczyc, właściciel drukarni w Krakowie.

Wszystkim współpracownikom a mianowicie: P. T.: W. Anczycowi (druk.), prof. Albertiemu (chem.), prof. Bisanzowi (bud.),

prof. Bykowskiemu (rękopis.), prof. Ekielskiemu (bud.), prof. Gołogurskiemu (roln.), prof. Huberowi (awiat.), prof. Knemshornowi (bakter.), Radcy Lepszemu (mennic.), inż. Łukaszewskiemu (gór.), prof. Matakiewiczowi (wodn.), prof. Morozewiczowi (min.), Radcy dworu Niedźwieckiemu (geol.), prof. Niedzielskiemu (miern.), prof. Nowosielskiemu (min.), Dr. Rosłońskiemu (bud. wod.), prof. Sikorskiemu (melior.), Radcy dworu Skibińskiemu (drogi), prof. Syroczyńskiemu (gór.), Radcy dworu Thulliemu (mosty), prof. Witkowskiemu (fizyka) i architekcie radcy Zawiejskiemu (bud.) składam najserdeczniejsze podziękowanie za bezinteresowną pomoc w tej żmudnej pracy.

W ten sposób zebrałem wyrazów około 56 tysięcy, opracowanych, a około 8 tysięcy znajduje się w rękach współpracowników, a pozostają wyrazy nieopracowane prawie z każdej dziedziny technicznej; dlatego zwracam się do Szanownych kolegów z prośbą o pomoc i zgłoszenie się do tej pracy.

Co się tyczy drugiego punktu, tj. kosztów wydawnictwa, ten został już załatwiony bo brat mój przyjął nakład i zapewnił wydanie słownika.

Cenę egzemplarza przyjęto na 24 koron w miejscu druku, lecz po skutecznym wydrukowaniu będzie cena ta znacznie podwyższoną. Wreszcie należy mi oznajmić, że Akademia Umiejętności oświadczyła gotowość przejrzania słownika i wydania swego zdania — lecz dotychczas sprawa ta nie została ukończoną.

Jeżeli materiał rozdany Szanownym Panom współpracownikom będzie w roku bieżącym zwrócony, natenczas najdalej z początkiem r. 1911 druk słownika się rozpocznie.

O ile który z Szanownych Panów ma zamiar zgłosić się do współpracownictwa, względnie zapisać się na listę prenumeratorów, zechce się zwrócić do podpisanego.